

V rozpočtu lze ušetřit stovky miliard. Ale přesně to Stanjura neudělá

svobodny-svet.cz/v-rozpocetu-lze-usetrit-stovky-miliard-ale-presne-to-stanjura-neudela

6. června 2023

PL/MARKÉTA ŠICHTAŘOVÁ

Když ministr financí Zbyněk Stanjura říká, že vláda musí kvůli dramaticky rostoucímu schodku šlápnout na brzdu, mohl by sáhnout ke zrušení dotací. „Technicky vzato je prostor pro škrty v řádech stovek miliard. A toto je to jediné správné, co by udělat mohl. Ale současně se vsadím, že to je také přesně to, co neudělá,“ říká pro ParlamentníListy.cz Markéta Šichtařová. Za paradoxní považuje, že v rámci nejsilnější vládní strany ODS existuje frakce, která je velmi pravicová a má na ekonomické otázky velmi zdravé názory. Je však, bohužel, převálcována zbytkem strany.

Za květen narostl deficit státního rozpočtu o 71,4 miliardy korun a v souhrnu za prvních pět měsíců roku dosáhl výše 271,4 miliardy korun, což představuje historicky rekordní schodek za toto období. Přitom dle rozpočtového zákona by měl být za celý rok maximálně 295 miliard korun. Čím to, že se až tak rozcházejí plány Fialova kabinetu s realitou?

Rozpočtové zákony jsou k ničemu, když nejsou spojeny s postihem. Pokud by každý politik, jehož resort překročí rozpočet, byl krácen na platu (a k tomu by neměl možnost plat korupcí nastavit jinak), to by se najednou rozpočet plnil! Ale takhle je zákon pouhou deklarací a může sloužit jako toaletní papír.

Pokud jde o to, čím je způsoben fakt, že se plán výrazně rozchází s realitou: Dlouhodobě říkám, že jsme již překročili bod návratu. Od nynějška se již budou rozpočtové výdaje nabalovat jak sněhová koule stále větší rychlostí – pokud nepřijde nějaký razantní, radikální řez (a konsolidační balíček za takový řez nepovažují).

Státních zaměstnanců už je tolik, dotací je už tolik, státní sektor je už tak velký, že každý zaměstnanec ve státním sektoru má – vlastně oprávněný – pocit, že další výdaje se v tom už „ztratí“, a žádný z nich nemá sebemenší motivaci šetřit. Naopak mají pocit, že jsou přehlcní agendou a potřebují k ruce ještě dalšího kolegu, a tak se zrychleně zakládají nová tabulková místa a resorty potřebují víc lidí a větší rozpočty, a čím větší rozpočty, tím víc agendy a víc byrokracie, a čím víc byrokracie, tím víc je „potřeba“ lidí, a na ně je „nutný“ větší rozpočet...

Prostě už to teče samospádem. Takže problém je jednoznačně na straně výdajů státního rozpočtu, ale škrtní prostě není možné bez změny myšlenkového nastavení ve společnosti, která nejprve musí přijmout myšlenku, že je nutno propustit značnou část státních zaměstnanců a zlikvidovat „dotační ekonomiku“. A dokud tohle myšlenkové nastavení společnost neprostoupí, nikam to nepovede.

Když ministr financí Zbyněk Stanjura říká, že vláda musí šlápnout na brzdu, a proto chce příští týden přinést na vládu seznam opatření, která mají letošnímu rozpočtu pomoci, co kouzelného může vytáhnout z klobouku, že to neudělal už dřív?

Hypoteticky by mohl vytáhnout z klobouku zrušení dotací. Technicky vzato je prostor pro škrty v řádech stovek miliard. A toto je to jediné správné, co by udělat mohl. Ale současně se vsadím, že to je také přesně to, co neudělá.

V jedné z diskusí k tomuto tématu zazněl rozhořčený názor: „Za posledních pět let se veřejný sektor zvětšil o 54 tisíc zaměstnanců placených z veřejných peněz. Žádné okamžité ukončení zahraniční pomoci, žádné ukončení dotací do profesionálního sportu, žádné ukončení dotací pro politické neziskovky, žádné zrušení agentury pro začleňování a dalších desítek zbytných a zbytečných úřadů, žádné razantní propouštění.“ Ale ono to asi není tak jednoduché, protože proč by jinak nynější vládní garnitura, která už se blíží polovině svého mandátu, k tomu nesáhla?

Ten rozhořčený názor je super, je to naprostá pravda. Ale samozřejmě, že to jednoduché není. V podstatě si troufám říci, že to hraničí s pádem vlády. Vláda, která se rozhodne všechno toto provést – ukončit dotace do sportu, ukončit dotace pro politické neziskovky, ukončit dotace v rámci Green Dealu, zrušit úřady, propustit státní zaměstnance – se vydá na sebevražednou misi.

Proto něco takového může učinit jen vláda, která se nechala zvolit ne kvůli získání politické moci a funkcí, ale z přesvědčení. A nikoho takového na politické scéně nevidím. Jedinou stranou, která mě v tuto chvíli na první dobrou napadá, že by toho byla schopna, jsou Svobodní, ale to není parlamentní strana. Z parlamentních stran toho není schopna žádná.

Světová rada pro zlato (World Gold Council) uvedla na svém webu, že Česko zvýšilo v prvním čtvrtletí své zlaté rezervy o 1,54 tuny na 13,5 tuny. Je tak pátou zemí s největším nárůstem zlaté zásoby hned za Singapurem, Čínou, Tureckem a Indií. Od konce loňského října do současnosti však cena zlata v dolarech vzrostla lehce přes 20 procent, ale v korunách jen cca

o 7 procent. A například akcie měly v posledních dvaceti letech nesrovnatelně lepší výkonnost – procentuální zhodnocení – než zlato. Má tedy tak masivní nákup zlata ze strany ČNB, který ji tak řadí mezi nejmohutněji nakupující centrální banky, v tomto světle opodstatnění?

Samozřejmě za tím můžeme v první řadě vidět fakt, že centrální banky hledají v investicích do zlata určitý stabilizační prvek. Když se ale nad tím víc zamyslíme, pochopíme, že za skokově větší poptávkou centrálních bank po zlatě je ještě něco jiného. Zavedení protiruských sankcí a zmražení ruských devizových rezerv vedlo řadu zemí k zamyšlení, zda by také je nemohla ohrozit dominance dolaru jako světové rezervní měny. I to vede k tomu, že právě na úkor dolaru nebo eura do svých devizových rezerv přikupují zlato. To bude stále víc platit ze země ze seskupení v BRICS v čele s Čínou.

Od devizových rezerv chcete, abyste s nimi mohli kdykoliv platit komukoliv za cokoliv, ve smyslu za jakékoliv cizí měny. A to právě zlato splňuje perfektně, akcie ale samozřejmě ne. Takže je nesmyslná představa, že by centrální banky nakupovaly do devizových rezerv cosi jako akcie – to by bylo pro tyto účely nepoužitelné aktivum. Akcie nejsou peníze. Zlato ale JE peníze. A když se nad tím zamyslíte, zlato je víc penězi než jakákoliv jiná FIAT měna. Jedná se o stabilizační prvek, který je možné vždy prodat za tržní cenu.

Co to vlastně jsou peníze? Peníze mají tři funkce, které je penězi činí: Jsou prostředkem směny, jsou uchovatelem hodnoty a jsou zúčtovací jednotkou. A teď mi řekněte, která fiat měna při stávající inflaci například drží hodnotu? Takže zlato je vlastně podle této definice „nejvíc“ penězi ze stávajících peněz. Proto jednání centrálních bank dává dokonalý smysl. A dokonalý smysl dává i to, že i na mne se obrací čím dál víc lidí s požadavkem na nákup zlata pro uchování hodnoty.

Podnikatelské odbory – Unie podnikatelských a živnostenských spolků, z. s., ve svém posledním zpravodaji píše: „Zásadním problémem české společnosti je fakt, že byla nenápadně rozdělena na dvě části. Na občana a na podnikatele/živnostníky. Občané mají především práva a nároky, zatímco podnikatelé mají především povinnosti a odpovědnost. Tolik zákonů, tolik povinností, které musí plnit podnikatel, by nikdy státní moc na občany nepodnikající neuvalila.“ Ještě do minulých parlamentních voleb šla ODS společně se Stranou soukromníků, teď je nejsilnější vládní stranou. Dá se pozorovat, že by pro svou významnou voličskou základnu něco udělala, nebo si podnikatelé stěžují oprávněně?

Zajímavé je, že s odbory se málokdy na něčem shodnu, ale teď se s nimi na tomto výroku shodnu dokonale. To snad musel psát nějaký neodborář! Ale vážně: Ty doby, kdy Strana soukromníků mohla kooperovat s ODS, je dávno pryč. Nejlépe to ukázal konsolidační balíček, který na živnostníky opět nasazuje. Ale přitom paradoxní je, že ODS rozhodně není strana homogenní, například i v rámci ODS jednou frakcí je tzv. Tea Party, která je velmi pravicová a má na tyto otázky velmi zdravé názory. Bohužel, ale je převálcována zbytkem strany.

Takže kdyby bylo nasloucháno této frakci, voličská základna by dostala tu potravu, kvůli které ODS většinou volí. Majorita ODS ale stranu tlačí doprostřed politického spektra, kde se nakonec nezavděčí nikomu, protože reálně vlastně ODS soupeří uprostřed politického spektra s ANO a pere se s ním o tento střed.

Pokud nynější vláda něco nezvládá nebo pokazí, velice často za to může podle premiéra Petra Fialy Rusko. Vyrostl mu však zdatný konkurent. Při projednávání úpravy občanského zákoníku ohledně stejnopohlavních sňatků prohlásil podporovatel návrhu Martin Exner ze STAN, že odpor vůči svatbám gayů a leseb je „kulturní válkou“, kterou rozdmýchává

Rusko. Může být přesto na jeho slovech něco pravdy, že i v této oblasti – stejně jako podle Fialy v mnoha jiných – nám Rusko škodí?

V padesátých letech mohl za neúrodu v komunistickém Československu americký brouk mandelinka bramborová, kterou k nám američtí imperialisté záškodnický shazovali z letadel. Teprve až po roce 1989 najednou za neúrodu 50. let mohli komunisté, kteří ukradli soukromým zemědělcům pole a neuměli za nich hospodařit.

Jsem zvědavá, jestli to taky bude trvat tak jako s mandelinkou 40 let, než za naše neúspěchy přestane moci Rusko a jeho kulturní válka, a začneme za ně moci my sami.

| PL

■ ■ ■ ■ ■ (10 votes, average: 5,00 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím [pravidla diskuze](#).

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).